

ความพึงพอใจของนักศึกษาการศึกษาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่มีต่อรูปแบบการจัดการศึกษาทางไกล ด้วยระบบออนไลน์ของสถาบันการศึกษาทางไกล

Students' Satisfaction Towards Non-Formal and Informal Education system Affecting Online Distance Education Performed by Distance Education Institute

วรณี เนตรจ้อย¹

Woranee Netjoy

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาการศึกษาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่มีต่อรูปแบบการจัดการศึกษาทางไกล ด้วยระบบออนไลน์ ของสถาบันการศึกษาทางไกล 2) เปรียบเทียบความพึงพอใจของนักศึกษาการศึกษาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่มีต่อรูปแบบการจัดการศึกษาทางไกล ด้วยระบบออนไลน์ ของสถาบันการศึกษาทางไกล จำแนกตาม เพศ ระดับการศึกษา และอายุ 3) สรุปปัญหาและข้อเสนอแนะต่อการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่มีต่อรูปแบบการจัดการศึกษาทางไกล ด้วยระบบออนไลน์ของสถาบันการศึกษาทางไกล การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ประชากร ได้แก่ นักศึกษาของสถาบันการศึกษาทางไกล จำนวนรวม 2,049 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาของสถาบันการศึกษาทางไกล ได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย จำนวน 539 คน วิธีดำเนินการวิจัย มี 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2) สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 3) เก็บรวบรวม ข้อมูล และ 4) วิเคราะห์ข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ ที่มีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ทั้งฉบับเท่ากับ 0.98 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบค่าที (t – test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ผลการวิจัย พบว่า 1) ความพึงพอใจของนักศึกษาต่อรูปแบบการจัดการศึกษาทางไกล ด้วยระบบออนไลน์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาารายด้าน พบว่า ด้านผู้เรียนทางไกลออนไลน์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และด้านแหล่งเรียนรู้ออนไลน์ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด 2) เปรียบเทียบความพึงพอใจของนักศึกษาต่อรูปแบบการจัดการศึกษาทางไกล ด้วยระบบออนไลน์ จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และอายุ ภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง โดย

Received: 2021-05-12 Revised: 2021-06-08 Accepted: 2021-06-09

¹ หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี กรุงเทพมหานคร Bachelor of Master of Education, Educational Administration, Bangkokthonburi University. Corresponding Author e-mail: woranee@dei.ac.th

ด้านผู้เรียนทางไกลออนไลน์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และด้านแหล่งเรียนรู้ออนไลน์มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด เมื่อจำแนกตามอายุพบว่าโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) ปัญหาการจัดการศึกษาทางไกล ด้วยระบบออนไลน์ ได้แก่ สื่อการเรียนรู้ไม่ทันสมัย ไม่น่าสนใจ และมีการเปลี่ยนแปลงบุคลากรผู้รับผิดชอบอยู่เสมอ การสอบถาม ปรีกษาปัญหาในการเรียนไม่ชัดเจน ขาดความต่อเนื่อง

คำสำคัญ (Keywords): รูปแบบการจัดการศึกษาทางไกล; การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

Abstract

The objectives of this research were: 1) To examine students' satisfaction towards Non-Formal Education System and Informal Education System affecting online distance education performed by the Distance Education Institute, 2) To compare students' satisfaction towards Non-Formal Education System and Informal Education System affecting online distance education performed by the Distance Education Institute as classified by gender, educational level and age; and 3) To investigate the problems and suggestions concerning non-formal and informal educational management affecting online distance education performed by the Distance Education Institute. This research was a survey research. The population were 2,049 students of the Distance Education Institute. The study sample were 539 students of Distance Education Institute, selected by using simple random sampling. The research procedure consisted of 4 stages which were: 1) examining documents, concepts, theories and studies related; 2) constructing research instrument; 3) collecting data; and 4) analyzing collected data. The instrument used for collecting the data was a 5-level rating scale questionnaire and open-ended questions. The statistics used for analyzing the collected data were frequency, percentage, mean, Standard Deviation, t-test and one-way ANOVA. The result of the research found that: 1) The students' satisfaction towards Non-Formal Education System and Informal Education System affecting online distance education performed by the Distance Education Institute were overall at high level. After item analysis, it was found that the students' satisfaction towards each aspect was at high level. The mean scores listed in order from the highest to the lowest included online education students, online education instructors and student self-development activities; 2) The comparison results revealed that, as classified by gender, educational level and age,

the students' opinions were over all and individual aspect was not different; and 3) The problems concerning online distance educational management were that instructional media were not up-to-date and uninteresting to learn, frequent changes in personnel-in-charge, unclear answers to students' questions, and discontinuous and indefinite advices given about students' learning programs.

Keywords: Distance Education; Non-Formal and Informal Education Systems

บทนำ (Introduction)

การเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 หรือในยุคประเทศไทย 4.0 ถือเป็นช่วงเวลาที่ทำลายความสามารถของมนุษย์ และเป็นยุคที่โลกต้องเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ประกอบกับข้อมูลข่าวสารทุกอย่างไม่ได้จำกัดอยู่เพียงเฉพาะรอบตัวเราอีกต่อไป ปัจจุบันเราสามารถก้าวข้ามพรมแดนไปได้ทุกที่ ทุกมุมของโลกโดยการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ดังนั้นในยุคประเทศไทย 4.0 สิ่งแรกที่เราควรเร่งพัฒนา คือ การพัฒนาคน โดยเฉพาะคนรุ่นใหม่ให้มีศักยภาพและเป็นคนดีในฐานะทุนทางสังคม โดยเริ่มต้นจากการปรับฐานความคิดของประชากรให้เข้มแข็งโดยการเรียนรู้อย่างลึกซึ้งในความเป็นไทย และเรียนรู้วิทยาการให้เท่าทันสังคมโลกอย่างระมัดระวัง ควบคู่กับการยกระดับสู่สังคมข้อมูลข่าวสาร (Information Society) หรือสังคมแห่งการเรียนรู้ (Learning Society) การปฏิรูปการศึกษาในมิติต่าง ๆ จะเป็นระบบเปิดมากขึ้นประชาชนสามารถเข้าถึงบริการต่าง ๆ ของรัฐซึ่งเป็นระบบดิจิทัลได้อย่างรวดเร็วครอบคลุมทั่วโลก (ชมพู โกติรัมย์, 2560)

จากการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติเกี่ยวกับการมีและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน พ.ศ. 2559 ได้ศึกษาแนวโน้มการใช้คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ตและโทรศัพท์มือถือของประชากรในประเทศไทย ตั้งแต่อายุ 6 ขึ้นไป ประมาณ 62.8 ล้านคน ในช่วงระยะเวลา 5 ปี ระหว่างปี พ.ศ. 2555 – 2559 พบว่า มีผู้ใช้โทรศัพท์มือถือทุกประเภทเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 70.2 (จำนวน 44.1 ล้านคน) เป็นร้อยละ 81.4 (จำนวน 51.1 ล้านคน) และมีผู้ใช้โทรศัพท์มือถือแบบ Smart Phone เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 8.0 (จำนวน 5.0 ล้านคน) เป็นร้อยละ 50.5 (จำนวน 31.7 ล้านคน) และพิจารณาการใช้อินเทอร์เน็ตตามกลุ่มอายุต่าง ๆ พบว่า กลุ่มอายุ 15-24 ปี มีการใช้อินเทอร์เน็ตสูงที่สุด ร้อยละ 85.9 รองลงมา คือ กลุ่มอายุ 25-34 ปี มีการใช้อินเทอร์เน็ตอันดับรองลงมา ร้อยละ 73.6 กลุ่มอายุ 6-14 ปี ร้อยละ 61.4 กลุ่มอายุ 35-49 ปี ร้อยละ 44.9 และในกลุ่มอายุ 50 ปีขึ้นไป ร้อยละ 13.8 รวมทั้งสำรวจกิจกรรมที่ใช้อินเทอร์เน็ตต่าง ๆ พบว่า ร้อยละ 91.5 ใช้กิจกรรม Social Network อาทิ Facebook Twitter Google plus Line Instagram เป็นต้น รองลงมา คือ ร้อยละ 88.0 ใช้ในการดาวน์โหลดรูปภาพ วิดีโอ เพลง เกม เล่นเกม ดูหนัง ฟังเพลง วิทยุ อันดับที่ 3 คือ ร้อยละ 55.9 เพื่อแบ่งปันบนเว็บไซต์ จึงสรุปได้ว่า ในช่วงศตวรรษนี้ มนุษย์จะถูกร้อยเรียงและเชื่อมต่อการใช้ชีวิตกันด้วยสื่อในโลกดิจิทัล เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับจังหวะการใช้ชีวิตและเพิ่มอัตราความเร็วในการสื่อสาร และยังมีบทบาทในการเปลี่ยนแปลงรูปแบบพฤติกรรม แบบแผนการ

ดำรงชีวิต การเปลี่ยนมุมมอง วิธีคิด วิธีการมองโลก รวมทั้งค่านิยมทางสังคมและวัฒนธรรมของผู้ใช้ (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2560)

กระทรวงศึกษาธิการเล็งเห็นความสำคัญ ความจำเป็นในการส่งเสริม สนับสนุนให้ประเทศไทยเตรียมความพร้อมก้าวสู่ประชาคมอาเซียน พัฒนาประชาชนให้ได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาศักยภาพกำลังคนและสังคมที่ใช้ความรู้ และภูมิปัญญาเป็นฐานในการพัฒนา ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมสิ่งแวดล้อม ความมั่นคงและคุณภาพชีวิต จึงมอบหมายให้สำนักงานการศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (สำนักงาน กศน.) โดยสถาบันการศึกษาทางไกล ซึ่งเป็นสถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน กศน. ที่จัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการศึกษาต่อเนื่อง โดยระบบการศึกษาทางไกล จึงเป็นทางเลือกใหม่และทางเลือกที่เหมาะสมของประชาชนที่อยู่นอกระบบโรงเรียน ที่จะมีโอกาสพัฒนาศักยภาพ และยกระดับการศึกษาของตนเองให้สูงขึ้น

สถาบันการศึกษาทางไกล (สทก.) เป็นสถานศึกษาขึ้นตรง สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (เดิมชื่อ กรมการศึกษานอกโรงเรียน) สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ มีบทบาทในการจัดการศึกษาทางไกล ในหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐาน และการศึกษาต่อเนื่อง พัฒนาหลักสูตร สื่อ รูปแบบกระบวนการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผลการศึกษาทางไกล ผลิตและจัดหาเผยแพร่สื่อเทคโนโลยี เพื่อให้บริการการศึกษาทางไกล เพื่อก้าวเข้าสู่การเปลี่ยนแปลง เป็นหลักสำคัญที่จะ “ลดช่องว่างและสร้างรอยต่อ” ของสังคมให้ผู้เรียนที่หลุดพ้นจากข้อจำกัดของชั้นเรียน เป็นการจัดการศึกษาภายใต้หลักแนวคิด “Digital Education” ที่เป็นไปตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย สร้างความสะดวกให้แก่คนทุกคนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล สามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต เป็น “การศึกษาตลอด 24 ชั่วโมง” (Anywhere anytime anybody can learn) เป็นการศึกษาตลอดชีวิต ที่ผู้เรียนและผู้สอนที่อยู่ห่างไกลกันทั้งสถานที่และเวลา แต่สามารถทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ ผู้เรียนสามารถศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองจากสื่อ ทั้งสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อวีดิทัศน์ในรูปแบบออนไลน์ ตามความพร้อม ความสะดวก และความสนใจของตนเอง รวมทั้งมีวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้ เพื่อนำไปสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ (Learning Society) และสังคมแห่งความรู้ (Knowledge - based Society) เนื่องจากการจัดการศึกษาในรูปแบบใหม่การดำเนินงานในช่วงแรกยังมีปัญหาและอุปสรรค ในการบริหารจัดการ การจัดการเรียนการสอน การจัดทำสื่อ การวัดผลประเมินผล ทำให้เกิดปัญหาเนื่องจากนักศึกษาของสถาบันการศึกษาทางไกลมีอยู่ทั่วประเทศ มีการสื่อสารทางเดียวทำให้ครูไม่สามารถติดต่อผู้เรียนเป็นรายบุคคลและติดตามความก้าวหน้าในการเรียนได้ “ผู้วิจัย ในฐานะที่เป็นครูที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษา จึงสนใจศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่มีต่อรูปแบบการจัดการศึกษาทางไกล ด้วยระบบออนไลน์ ของสถาบันการศึกษาทางไกล โดยใช้แนวคิดการจัดการศึกษา Online การจัดการศึกษาทางไกล ทฤษฎีการเรียนรู้ผู้ใหญ่ และแนวทางการจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 เพื่อเป็นแนวทางแก่ผู้ที่

เกี่ยวข้อง ผู้บริหารนำไปวางแผนในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนแก่ครูและผู้ที่เกี่ยวข้อง ส่งผลต่อคุณภาพการจัดการศึกษาและนักศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่มีต่อรูปแบบการจัดการศึกษาทางไกล ด้วยระบบออนไลน์ ของสถาบันการศึกษาทางไกล
2. เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักศึกษาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่มีต่อรูปแบบการจัดการศึกษาทางไกล ด้วยระบบออนไลน์ ของสถาบันการศึกษาทางไกล จำแนกตาม เพศ ระดับการศึกษา และอายุ
3. เพื่อสรุปปัญหาและข้อเสนอแนะต่อการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่มีต่อรูปแบบการจัดการศึกษาทางไกล ด้วยระบบออนไลน์ ของสถาบันการศึกษาทางไกล

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนด้วยรูปแบบออนไลน์ของสถาบันการศึกษาทางไกล

2. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ได้แก่ นักศึกษาสถาบันการศึกษาทางไกลที่ลงทะเบียนเรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 2,049 คน (กลุ่มงานทะเบียนและวัดผล สถาบันการศึกษาทางไกล, 2563)

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาสถาบันการศึกษาทางไกลจำนวน 539 คน ซึ่งได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยการใช้ตารางของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) และสุ่มแบบเป็นระบบ (Systematic sampling)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักศึกษาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่มีต่อรูปแบบการจัดการศึกษาทางไกลด้วยระบบออนไลน์ของสถาบันการศึกษาทางไกล 7 ด้าน มีลักษณะเป็นมาตรประมาณค่า 5 ระดับ

3.1 นำแบบสอบถามที่จัดทำขึ้นได้รับการตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content validity) จากผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านการศึกษากว่า 3 ท่าน พบว่า ข้อคำถามทุกข้อมีค่า IOC ตั้งแต่ 0.6 – 1.0 แสดงว่ามีความตรงเชิงเนื้อหาผ่านเกณฑ์ที่กำหนด และผู้วิจัยได้ปรับแก้ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

3.2 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจริงกับนักศึกษาที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ จำนวน 30 คน และนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยประสานกับผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อขอเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างผ่านระบบออนไลน์ จำนวนทั้งสิ้น 539 คน ภายใน 30 วัน จากนั้นดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล และตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล เพื่อดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล

5. การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

5.1 นำแบบทดสอบที่ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องและครบถ้วนแล้วนำมาลงรหัสเลข (Code) ตามเกณฑ์ของเครื่องมือแต่ละส่วน

5.2 นำแบบสอบถามที่ลงรหัสแล้ว มาบันทึกลงในโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปเพื่อประมวลผลข้อมูล ที่ได้จัดเก็บและคำนวณหาค่าทางสถิติ ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที และค่าเอฟ แล้วนำผลที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อตอบคำถามวิจัยและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง และนำผลการวิจัยที่วิเคราะห์ได้มาสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และเขียนข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัย (Research Results)

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจของนักศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ที่มีต่อรูปแบบการจัดการศึกษาออนไลน์ ของสถาบันการศึกษาทางไกล โดยรวม

รูปแบบการจัดการศึกษาออนไลน์	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ	ลำดับ
1. ครูการศึกษาทางไกลออนไลน์	4.46	0.28	มาก	2
2. ผู้เรียนทางไกลออนไลน์	4.50	0.28	มาก	1
3. แหล่งเรียนรู้ออนไลน์	4.39	0.41	มาก	7
4. กิจกรรมพัฒนาตนเอง	4.43	0.39	มาก	3
5. การวัดผลและประเมินผล	4.41	0.38	มาก	5
6. การสอนเสริมออนไลน์	4.42	0.34	มาก	4
7. การให้คำปรึกษาออนไลน์	4.40	0.39	มาก	6
ระดับพึงพอใจโดยรวม	4.44	0.67	มาก	-

จากตารางที่ 1 ความพึงพอใจของนักศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่มีต่อรูปแบบการจัดการศึกษาออนไลน์ ของสถาบันการศึกษาทางไกล ในภาพรวมทั้ง 7 ด้าน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.44$, S.D. = 0.67) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ผู้เรียนทางไกลออนไลน์ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.68) ครูการศึกษาทางไกลออนไลน์ ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.28) กิจกรรมพัฒนาตนเอง ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.39) การสอนเสริมออนไลน์ ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.34) การวัดผลและประเมินผล ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = 0.34) การให้คำปรึกษาออนไลน์ ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.39) แหล่งเรียนรู้ออนไลน์ ($\bar{X} = 4.39$, S.D. = 0.41)

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบความพึงพอใจของนักศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่มีต่อรูปแบบการจัดการศึกษาออนไลน์ ของสถาบันการศึกษาทางไกล จำแนกตามเพศ

รูปแบบการจัดการศึกษาออนไลน์	เพศ				t	Sig
	ชาย		หญิง			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ครูการศึกษาทางไกลออนไลน์	4.26	.30	4.46	.28	.14	.89
2. ผู้เรียนทางไกลออนไลน์	4.32	.35	4.50	.29	.05	.96
3. แหล่งเรียนรู้ออนไลน์	4.37	.45	4.40	.38	-.63	.53
4. กิจกรรมพัฒนาตนเอง	4.40	.40	4.46	.38	-1.65*	.01
5. การวัดผลและประเมินผล	4.41	.39	4.26	.32	.34	.73
6. การสอนเสริมออนไลน์	4.63	.28	4.44	.35	-1.70	.09
7. การให้คำปรึกษาออนไลน์	4.40	.39	4.60	.29	.05	.96
รวม	4.40	.37	4.45	.33	-0.25	.60

* แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 แสดงว่านักศึกษาที่มีเพศต่างกัน มีความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดการศึกษาออนไลน์ ของสถาบันการศึกษาทางไกลโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน โดยนักศึกษาเพศหญิงมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับสูงกว่านักศึกษาเพศชาย

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบความพึงพอใจของนักศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่มีต่อรูปแบบการจัดการศึกษาออนไลน์ ของสถาบันการศึกษาทางไกล จำแนกตามระดับการศึกษา

รูปแบบการจัดการศึกษาออนไลน์	ระดับการศึกษา				t	Sig
	ม.ต้น		ม.ปลาย			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ครูการศึกษาทางไกลออนไลน์	4.47	.31	4.60	.29	.72	.47
2. ผู้เรียนทางไกลออนไลน์	4.51	.30	4.49	.28	.59	.56
3. แหล่งเรียนรู้ออนไลน์	4.39	.41	4.53	.26	.31	.76
4. กิจกรรมพัฒนาตนเอง	4.54	.32	4.41	.41	1.29	.20
5. การวัดผลและประเมินผล	4.41	.34	4.60	.29	-.11	.91
6. การสอนเสริมออนไลน์	4.41	.34	4.57	.30	-.71	.48
7. การให้คำปรึกษาออนไลน์	4.40	.39	4.28	.36	.31	.92
รวม	4.45	.35	4.50	.31	.34	.61

* แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 แสดงว่านักศึกษาที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดการศึกษาออนไลน์ ของสถาบันการศึกษาทางไกล โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน โดยนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับสูงกว่านักศึกษานักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบความพึงพอใจของนักศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่มีต่อรูปแบบการจัดการศึกษาออนไลน์ ของสถาบันการศึกษาทางไกล จำแนกตามอายุ

รูปแบบการจัดการศึกษาออนไลน์	อายุ						F	Sig
	น้อยกว่า 30 ปี		ระหว่าง 31 – 40 ปี		40 ปี ขึ้นไป			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ครูการศึกษาทางไกลออนไลน์	4.46	0.29	4.49	0.28	4.53	0.27	1.77	.17
2. ผู้เรียนทางไกลออนไลน์	4.52	0.27	4.49	0.29	4.45	0.25	.43	.65
3. แหล่งเรียนรู้ออนไลน์	4.36	0.43	4.55	0.41	4.41	0.38	.48	.62
4. กิจกรรมพัฒนาตนเอง	4.45	0.4	4.52	0.26	4.43	0.39	.15	.86
5. การวัดผลและประเมินผล	4.41	0.37	4.55	0.26	4.62	0.22	.01	.99
6. การสอนเสริมออนไลน์	4.42	0.3	4.64	0.21	4.39	0.38	.88	.42
7. การให้คำปรึกษาออนไลน์	4.38	0.42	4.37	0.38	4.46	0.36	2.71	.07
รวม	31.00	2.48	31.61	2.09	31.29	2.25	6.43	3.78

จากตารางที่ 4 แสดงว่านักศึกษาที่มีอายุต่างกัน มีความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดการศึกษาออนไลน์ ของสถาบันการศึกษาทางไกล โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า นักศึกษาอายุระหว่าง 31 – 40 ปี มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจมากที่สุด รองลงมาคือ อายุ 40 ปี ขึ้นไป และอายุน้อยกว่า 30 ปี ตามลำดับ

ตารางที่ 5 ปัญหาและข้อเสนอแนะความพึงพอใจของนักศึกษานอกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่มีต่อรูปแบบการจัดการศึกษาออนไลน์ ของสถาบันการศึกษาทางไกล

ปัญหา	ข้อเสนอแนะ
สื่อการเรียนรู้ไม่ทันสมัย ไม่น่าสนใจ	สร้างรูปแบบการจัดการเรียนการสอนการออกแบบให้ เหมาะสมกับแต่ละระดับการศึกษา
มีการเปลี่ยนแปลงบุคลากรผู้รับผิดชอบอยู่เสมอ	จัดอบรมให้กับบุคลากรมีความรู้ในการจัดการศึกษาออนไลน์ที่สามารถทำงานทดแทนกันได้
การสอบถาม ปรีक्षाปัญหาในการเรียนไม่ชัดเจน ไม่มีความต่อเนื่อง	สรุปข้อคำถามที่นักศึกษาถามบ่อย และคำตอบไว้บนระบบออนไลน์เพื่อให้นักศึกษาได้เรียนรู้ด้วยตนเอง

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของนักศึกษานอกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่มีต่อรูปแบบการจัดการศึกษาออนไลน์ ของสถาบันการศึกษาทางไกล ผู้วิจัยสามารถนำอภิปรายตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. จากผลการวิจัย พบว่า ความพึงพอใจของนักศึกษาการศึกษานอกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่มีต่อรูปแบบการจัดการศึกษาทางไกล ด้วยระบบออนไลน์ ของสถาบันการศึกษาทางไกล อยู่ในระดับมากทั้ง 7 ด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ผู้เรียนทางไกลออนไลน์ ครูการศึกษาทางไกลออนไลน์ กิจกรรมพัฒนาตนเอง การสอนเสริมออนไลน์ การวัดผลและประเมินผล การให้คำปรึกษาออนไลน์ และแหล่งเรียนรู้ออนไลน์ ทั้งนี้ สถาบันการศึกษาทางไกล จัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษานอกกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ดำเนินการจัดการศึกษาตามนโยบายของ สำนักงาน กศน. นโยบายกระทรวงศึกษาธิการ โดยใช้แนวคิดการจัดการศึกษาออนไลน์ ทฤษฎีการเรียนรู้ผู้ใหญ่ และแนวทางการจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 จัดกระบวนการเรียนรู้ตามความหลากหลาย ยืดหยุ่น และบูรณาการ เห็นความสำคัญในการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษา นำ

เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นเครื่องมือการเรียนรู้ ในการพัฒนาศักยภาพของคนไทยทุกช่วงวัย ให้สามารถตอบสนองการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ได้ทั่วถึงทุกพื้นที่ ตรงกับความต้องการของผู้เรียน เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน สอดคล้องกับ ชนินทร์ ตั้งพานทอง (2560 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนออนไลน์เพื่อเสริมการเรียนรู้การสอน โดยศึกษาปัจจัยความสำเร็จของเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนออนไลน์เพื่อเสริมการเรียนรู้การสอน พบว่า ปัจจัยคุณภาพ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านคุณภาพของระบบ ด้านคุณภาพสารสนเทศ และด้านคุณภาพการบริการ มีอิทธิพลต่อการใช้งานและความพึงพอใจของผู้ใช้งานบทเรียนออนไลน์ เพื่อเสริมการเรียนรู้การสอนผ่านหลักสูตรออนไลน์แบบเปิดเพื่อมหาชน การใช้งานและความพึงพอใจของผู้ใช้งานมีความสัมพันธ์กันเชิงบวก การใช้งานและความพึงพอใจของ ผู้ใช้งานมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้ใช้งานบทเรียนออนไลน์แต่มีความสัมพันธ์ กันน้อย และยังพบอีกว่าความพึงพอใจของผู้ใช้งานเท่านั้นที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้ใช้งานบทเรียนออนไลน์ แต่การใช้งานไม่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้ใช้งานบทเรียนออนไลน์ และทิพย์เกสร บุญอำไพ (2540) ได้ศึกษาการพัฒนาการระบบการสอนเสริมทางไกลผ่านอินเทอร์เน็ต พบว่า ความคิดเห็นของนักศึกษาที่เรียนจากการสอนเสริมทางไกลผ่าน อินเทอร์เน็ตอยู่ในเกณฑ์ “เห็นด้วยมาก”

2. จากผลการวิจัย พบว่า ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักศึกษาการศึกษาจากระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่มีต่อรูปแบบการจัดการศึกษาทางไกล ด้วยระบบออนไลน์ ของสถาบันการศึกษาทางไกล จำแนกตามเพศ พบว่า นักศึกษาของสถาบันการศึกษาทางไกล เพศหญิงและเพศชาย มีความคิดเห็นโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษาชายและหญิงมีความเสมอภาคกันในทุกๆ ด้าน เช่น การเรียนการสอน การให้คำปรึกษาแนะนำ การได้รับบริการการศึกษา สอดคล้องกับกนกวรรณ มณีฉาย, แสงดาว ประสิทธิ์สุข (2560) ได้ทำวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจในการเรียนรู้แบบออนไลน์ (e-learning) ของพนักงานธนาคารออมสิน เขตสุราษฎร์ธานี ปัจจัยส่วนบุคคลกับความพึงพอใจ ในการเรียนรู้แบบ ออนไลน์ (e-learning) ของพนักงานธนาคารออมสิน เขตสุราษฎร์ธานี พบว่า เพศ ระดับ การศึกษา และแผนกที่ปฏิบัติงานปัจจุบัน ที่แตกต่างกันของผู้ตอบแบบสอบถาม มีความพึงพอใจในการเรียนรู้แบบออนไลน์ (e-learning) ไม่แตกต่างกัน

เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่ามีความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดการศึกษาออนไลน์ ของสถาบันการศึกษาทางไกล โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน โดยนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับสูงกว่านักศึกษานักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อาจเป็นเพราะนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมีความมุ่งมั่นในการเรียนเพื่อให้จบการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สอดคล้องกับงานวิจัยของ พงษ์สัญญา วีระไวยยะ (2548) เรื่องการศึกษาคุณภาพของการให้บริการข่าวสารของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ไทยกรณีศึกษา: ศูนย์บริการข่าวสารการท่องเที่ยว ททท. 1672 ผลการวิจัยพบว่า

ผู้รับบริการที่มี ระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพการบริการ ของศูนย์บริการข่าวสาร การท่องเที่ยว ททท. 1672 ไม่แตกต่างกัน

เมื่อจำแนกตามอายุ พบว่านักศึกษาที่มีอายุต่างกัน มีความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัด การศึกษาออนไลน์ ของสถาบันการศึกษาทางไกล โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัย ของกรณวิวัฒน์ วุฒินุญ (2560) เรื่องความพึงพอใจการเรียนรู้ภาษาอังกฤษแบบออนไลน์ผ่านทาง โปรแกรม Skype ของนักเรียนในสถาบันสอนภาษา ECC พบว่าปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล ด้านอายุที่ ต่างกัน มีผลต่อความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนภาษาอังกฤษ ผ่านการใช้โปรแกรม Skype ไม่แตกต่าง กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ด้านครูการศึกษาทางไกลออนไลน์ ควรคัดเลือกบุคคลที่มีความรู้และทักษะในการใช้ สื่อ อุปกรณ์เครื่องมือในการจัดการเรียนการสอนออนไลน์

1.2 ด้านผู้เรียนทางไกลออนไลน์ ควรคัดเลือกบุคคลที่มีความพร้อมในการเรียน มี อุปกรณ์ในการรับสื่อการเรียนรู้ผ่านระบบออนไลน์

1.3 ด้านแหล่งเรียนรู้ออนไลน์ ควรจัดทำ จัดหาแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้ได้ครอบคลุมเนื้อหาบทเรียน

1.4 ด้านกิจกรรมพัฒนาตนเอง ควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายให้ผู้เรียนสามารถ เลือกทำกิจกรรมที่ตนเองสนใจและถนัด

1.5 ด้านการวัดผลและประเมินผล ควรมีการวัดผลการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ ทั้งก่อน เรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน

1.6 ด้านการสอนเสริมออนไลน์ ควรมีการสอนเสริมออนไลน์อย่างต่อเนื่องในวิชาที่ยาก

1.7 ด้านการให้คำปรึกษาออนไลน์ ควรมีข้อมูลคำตอบในคำถามที่ผู้เรียนถามบ่อยให้ ผู้เรียนได้ศึกษาด้วยตนเองในระบบออนไลน์

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาการจัดการศึกษาทางไกล ด้วยระบบออนไลน์ เฉพาะรายวิชาใดวิชา หนึ่ง เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนต่อไป

2.2 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบผลการจัดการศึกษา ด้วยระบบออนไลน์ โดยการใช้ โปรแกรมที่แตกต่างกัน เพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนาระบบการจัดการศึกษาออนไลน์

เอกสารอ้างอิง (References)

- กรณวัฒน์ วุฒินา (2560). ความพึงพอใจการเรียนรู้ภาษาอังกฤษแบบออนไลน์ผ่านทางโปรแกรม Skype ของนักเรียนในสถาบันสอนภาษา ECC. รายงานการวิจัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ชนินทร์ ตั้งพานทอง (2560). ปัจจัยที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนออนไลน์เพื่อเสริมการเรียนรู้การสอน. วิทยานิพนธ์ (วท.ม.) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ถนอม เลหาจรัสแสง. (2545). *Designing e-Learning หลักการออกแบบและการสร้างเว็บเพื่อการเรียนการสอน*. กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิพย์เกสร บุญอำไพ. (2540). การพัฒนาระบบการสอนเสริมทางไกลผ่านอินเทอร์เน็ต ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาโสตทัศนศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2548). *แผนยุทธศาสตร์ การพัฒนาข้าราชการ พ.ศ. 2548-2551*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- สุนทร สุนันท์ชัย และคณะ. (2553). *การศึกษาตลอดชีวิตและการศึกษานอกระบบ*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สุภาณี เล็งศรี. (2543). *การพัฒนาระบบการเรียนการสอนทางไกลในสถาบันอุดมศึกษา*. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา ภาควิชาโสตทัศนศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อรนุช ชูศรี. (2547). *ผลของการให้คำปรึกษาทฤษฎีเน้นทางเลือกต่อความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของวัยรุ่นที่ถูกกระทำรุนแรง*. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการพยาบาลครอบครัว, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.